

"אני כופרת בחלוקה בין בני אור לבני חושך"

יום לאחר כניסתה לתפקיד, עמדה שרת המשפטים החדשה איילת שקד על חשיבותו של בית המשפט העליון ("הוא תמיד היה ועודנו גאווה לאומית") ולצד זאת הדגישה את כוונתה לחדד את האיזון בין הרשויות ("אני מתכוונת לפעול לחיזוק ריבונותה של הכנסת ושל יכולתה של הממשלה לפעול")

כי הדין והחוק שמכוחו היא פועלת. בימים אלה אני לומדת את הנושא על היבטיו השונים. ברורה לי חשיבותו, ואדרש לו. לא אשאיר את הסוגיה יתומה ממענה.

סוגיה שנייה שאדרש אליה נוגעת לשאלת האיזון נים הרצויים בין הרשויות. השופט אהרן ברק אמר: "המשפט מתרחק מערכים מוחלטים ומחפש פשרה המשקפת את מלוא המורכבות של הקיום האנושי – בין ערכים מתנגשים. דווקא החיפוש אחר ערכים – ובהם החיפוש אחר האמת – מביא את המשפט לצור-

ך לאזן בין ערכים מתנגשים. במקום שקיים בו ערך, קיים גם ערך נוגד. התזה מלווה תמיד על ידי האנטיתזה. המשפט מחפש את הסינתזה".

המשפט, הדין, מושתתים על עקרון הפשרה והאיזון, בהנחה שאין אמת אבסולוטית. עקרון האיזון מלווה לא רק את המערכת המפשטית עצמה, אלא גם את מערכת השלטון כולה ואת היחס בין הרשויות – על פי רעיון הפרדת הרשויות של מונטסקייה; שהרי רק הפרדת רשויות אמיתית תבטיח את קיומה של דמוקרטיה, שבה, בין היתר, נשמרת חירות הפרט ומוגנות זכויות אדם. האיזונים הללו הם עדינים, מורכבים, אך מחויבי המציאות הם.

עלינו לזכור כי פירושה המילולי של המילה "דמוקרטיה" הוא שלטון העם. משמעות הדבר כי העם הוא הריבון, והוא בוחר את נציגיו.

כאשר הובאה לפני הלל הזקן שאלה שעסקה בהלכות קורבן הפסח בבית המקדש, פסק הוא שמנהג הציבור הוא הקובע. עמדתו השתרשה לאחר מכן

אני חשה גאווה עצומה להתמנות לשרה הממונה על אחת המערכות הציבוריות החשובות, המקצועיות והמרשימות ביותר שבנתה החברה הישראלית. המשפט הוא טבורו של עולם; הוא משפיע על כל תחום בחיי הפרט בחברה – מיום לידתו ועד יום מותו. הוא נוגע בכל רובדי חיינו. הוא מכווון את התנהגותנו, מפריד בין רצוי ללא רצוי, בין נכון לשגוי, בין מותר לאסור.

קיום מערכת משפטית וקיום צדק הם מן היסודות השורשיים של מורשת עם ישראל. כל התאגדות של פרטים, השואפת לקיים בתוכה חיים בריאים ומוסריים, חייבת להעמיד מערכת משפטית עצמאית, אמיצה ומאוזנת, שתתור אחר האמת, תרדוף אחר הצדק, ותספק סעד לזקוק לו. זהו אינטרס ציבורי מן המעלה הראשונה.

מערכת המשפט היא אחד מסמליה הבולטים של הדמוקרטיה. בית המשפט העליון, העומד בראש מערכת זו, תמיד היה ועודנו גאווה לאומית, בשל ההגנה על זכויות האדם ועל ערכי היסוד של מדינת ישראל.

"אני מצפה מעצמי ומאחרים לשיח מכובד ומכבד, ליושרה, לפתיחות ולפלורליזם אמיתי, במיוחד ממי שערכי חופש הביטוי וחירות הדעה נטועים בליבו ובפיו. אני מצפה לשיח נטול עריצות מחשבתית ודעות קדומות, ולשיח שבו לכולם יש אינטרס אחד ומאוחד - הרדיפה אחר האמת והצדק"

בית המשפט העליון שלנו קנה מקום של כבוד בזירה המשפטית הישראלית והבינלאומית כאחת. אפעל לשימור מעמדו זה, כשעקרון שלטון החוק לנגד עיניי. סוגיות רבות וחשובות עומדות לפניי עם כניסתי לתפקיד – מהן עניינים מקצועיים שהמתינו לכניסת השר החדש לתפקידו, מהן ענייני מהות ועוד. אני מבטיחה כי אגש לכלל הסוגיות בכובד ראש, באוזן כרויה ומתוך דיאלוג, הערכה וכבוד לכלל השותפים בעשייה. הוא הדין ביחס לסוגיית לשכת עור-

הופעה פומבית ראשונה

"בשנים האחרונות הולך וגובר הרושם, בקרב חלקים בלתי מבוטלים של הציבור, כי קבלת ההחלטות - המשילות - אינה מסורה עוד בידי העם, כלומר נבחריו בכנסת, אלא בידי אנשי מערכת המשפט. הנושא מצוי בלב מחלוקת ציבורית"

"המתנגדים למגמה של טשטוש הסמכויות, ואני כמובן ביניהם, מוגדרים כ'בני חושך', ואילו המצדדים בשלילת זכות ההכרעה מידי הציבור באמצעות נציגיו בכנסת והעברתה לידי בית המשפט מכונים 'בני אור'. אני כופרת בחלוקה הזו, ואני כופרת גם בהגדרות הללו"

"בתור שליחתו של הציבור אני מבקשת לחזק את מעמדו של נבחריו הציבור". שקד

ציבורית. המתנגדים למגמה זו של טשטוש הסמכויות, ואני כמובן ביניהם, מוגדרים כ"בני חושך", ואילו המצדדים בשלילת זכות ההכרעה מידי הציבור באמצעות נציגיו בכנסת והעברתה לידי בית המשפט מכונים "בני אור". אני כופרת בחלוקה הזו, ואני כופרת גם בהגדרות הללו.

אין זה סוד כי בתור שליחתו של הציבור אני מבקשת לחזק את מעמדו של נבחריו הציבור ברשות המחוקקת וברשות המבצעת, לפעול לחיזוק ריבונותה של כנסת ישראל ושל יכולתה של ממשלת ישראל לפעול, והכל תוך מחויבות לשמירה על תפקידה של הרשות השופטת ועל מעמדה.

עלינו לזכור כי כוחן של הרשות המחוקקת והרשות המבצעת אף הוא נגזר מן הציבור שלמענו ובשמו הן פועלות. עלינו למצוא את

אין קיזוזים

"אני מתנצלת מראש שאצטרך לעזוב אחרי הנאום", אמרה שרת המשפטים איילת שקד בפתח דבריה. "אנחנו בקואליציה של 61, כך שאין קיזוזים"

בשאלות הלכתיות רבות, והכלל הורה שבכל מקום שיש ספק כיצד לנהוג, יש לנהוג כמנהג העם. עמדה זו היא שהביאה לו את כס נשיאות הסנהדרין.

העמדה הזו, שלא לפסוק נגד רצון העם אלא בשירותו, עוברת כחוט השני בספרות השו"ת כמו גם בתורת המשפט. גם דוד בן-גוריון היה שותף לעמדה זו כשפעל להקמת מערכת משפט בהשראת המסורת הבריטית; מערכת המדגישה את ריבונות המחוקק מחד גיסא ואת תפקידו של בית המשפט כמוסד עצמאי ובלתי תלוי מאידך גיסא.

בשנים האחרונות הולך וגובר הרושם, בקרב חלקים בלתי מבוטלים של הציבור, כי חל טשטוש מסוים בתפיסה זו. נדמה שקבלת ההחלטות - המשילות - אינה מסורה עוד בידי העם, כלומר נבחריו בכנסת, אלא בידי אנשי מערכת המשפט. הנושא מצוי בלב מחלוקת

רונות ואת החסרונות הקיימים במערך כת, ורק לאחר מכן, בשום שכל ומתוך מחשבה עמוקה, אגבש תוכניות פעולה הנדרשות לביצוע.

כמו כן, אבחן פתרונות לסוגיית הביקורת על הפרקליטות. ראוי כי כל איש ציבור יהיה נתון לביקורת, אך יש לוודא כי ביקורת זו תהיה הוגנת ותוביל להתייעלות המערכת. בימים הקרובים אפגש עם הגורמים הנוגעים בדבר כדי לגבש מתווה שיוביל לפתרון מהיר למשבר.

אני ניגשת לתפקיד חשוב זה בדחילו ורחימו, מתוך צניעות וענווה. מתוך רצון להיטיב. שינויים שיעשו, ייעשו לאחר למידה רחבה, בהסכמה רחבה ככל האפשר וברגישות.

“אבחן פתרונות לסוגיית הביקורת על הפרקליטות. ראוי כי כל איש ציבור יהיה נתון לביקורת, אך יש לוודא כי ביקורת זו תהיה הוגנת ותוביל להתייעלות המערכת. בימים הקרובים אפגש עם הגורמים הנוגעים בדבר כדי לגבש מתווה שיוביל לפתרון מהיר למשבר”

הנוסחה לאיזון הראוי בין הרשויות. בתפקידי החדש אני מצפה מערצי ומאחרים לשיח מכובד ומכבד, ליושרה, לפתיחות ולפלורליזם אמיתי, במיוחד ממי שערכי חופש הביטוי וחירות הדעה נטועים בליבו ובפיו. אני מצפה לשיח נטול עריצות מחשבתית ודעות קדומות, ולשיח שלכולם בו יש אינטרס אחד ומאוחד – הרדיפה אחר האמת והצדק. בימים הקרובים אחל בסבב פגישות במסגרת מעגלי העבודה השונים הקשורים למערכת המשפט הישראלית, ובכללם אפגש עימכם – נציגי לשכת עורכי הדין וראשיה. אבקש לשמוע, להכיר מקרוב וללמוד לעומק את עולם המשפט הישראלי, את הדעות המגוונות, את הית-

אמרו על שרת המשפטים החדשה

להיות בעל דעה שונה ובכל זאת בעל מחויבות לשמירה על מערכת המשפט וחיזוקה. לשכת עורכי הדין תתמוך בך במאבק בצורך לאזן בין שלוש הרשויות במדינה.”

ח"כ ציפי לבני

“בהיעדר חוקה, בית המשפט העליון הוא המחסום הערכי בפני הדיקטטורה של הרוב, בטח ובטח כשלוקחים את השינויים של כלב השמירה – את התקשורת. אני לא מגדירה את מי שלא חושב כמוני כ'חושך' ואת עצמי כ'אור', אבל מתנהל כאן מאבק אידאולוגי קשה על מהותה של מדינת ישראל. מנחם בגין אמר: 'רוב אין פירושו צדק, כי ביער של ידיים לא דווקא צומחים עצי האמת'.”

עו"ד ברוך כצמן

“צפויה תקופה מאתגרת למערכת המשפט, אבל אני לא חושש. מי שבא מחוץ למערכת יכול לראות דברים שלא רואים מתוך המערכת, ולפעמים זה דווקא יתרון. אני בטוח שהשרה החדשה תשכיל לשמור על עצמאותה של המערכת.”

הרב הראשי לישראל, הרב דוד לאו

“ברכות לשרת המשפטים הנכנסת איילת שקד. גילוי נאות: היינו משוחחים לפני ישיבות ועדת שרים לענייני חקיקה. נדמה לי שעכשיו השיחות תהיינה תועלתיות ועמוקות. הרבה איחולי הצלחה מכל מדינת ישראל.”

היועץ המשפטי לממשלה יהודה וינשטיין

“את נכנסת למשרד אשר לא בורך בפאר. לא בבניין מפואר, לא בספריות מפוארות ולא בחדרי ישיבות מרשימים. את נכנסת גברתי השרה אל משרד אשר בורך בעובדים מעולים – הטובים ביותר שיש לשירות הציבורי להציע.”

“אלה אנשים העושים יום-יום לביצוע שלטון החוק. אלה אנשים העמלים יום-יום לחיזוק הדמוקרטיה בישראל. אלה אנשים השומרים על ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. אלה אנשים הפועלים לקידום השוויון כדי שהכל יהיו שווים בפני החוק. אלה אנשים העושים יום-יום בהגנה על זכויות המיעוט, הלוחמים לשמירת כבוד האדם, כל אדם, באשר הוא אדם.”

“אלה האנשים המשובחים אשר יסייעו בידך לעמוד באתגרים הלא פשוטים שהתפקיד הזה יציב בפניך. אלה האנשים שסייעו לך להצליח בתפקידך החשוב. הרבה הצלחה, גברתי השרה. הצלחתך – הצלחתנו.”

עו"ד דורון ברזילי

“תמיכתה של לשכת עורכי הדין בך, גברתי שרת המשפטים, היא תמיכה בשלטון החוק בישראל. צריך לומר בצורה ברורה וחדה – קיימות כבר שנים רבות דעות שונות בנוגע לתפקידיה של מערכת המשפט, הצורך בבקרה עליה וכמובן בעניין האקטיביזם השיפוטי. צריך להמשיך ולהגיד בקול רם וברור – אפשר

עורכי דין עושים טוב

**רוצה הכשרה שהיא גם בעלת משמעות חברתית
וגם בעלת פוטנציאל עסקי?**

הפקולטה למשפטים בקריה האקדמית אונו בשיתוף מרכז נגה,
הקריה האקדמית אונו, בראשות ד"ר דנה פוגץ'
מזמינים אותך ללימודי תואר שני עם הכשרה במשפט טיפולי.

**המשפט הטיפולי כולל עיסוק בזכויות נפגעי עבירה,
ייצוג בוועדות פסיכיאטריות, ייצוג ילדים וקטינים בבתי המשפט לנוער,
הליכים חלופיים למשפט הפלילי ועוד.**

בין המרצים: השופטת גלית ויגוצקי-מור, פרופ' טובה הרטמן, ד"ר מוטי מרק
ד"ר דניאלה ביניש, ד"ר חגית לרנאו, ד"ר איילת עוז, פרופ' מיכל אלברשטיין

הקריה האקדמית אונו
Ono Academic College

רח' צה"ל 104, קרית אונו
לפרטים נוספים: 03-5311888 • info@ono.ac.il • www.ono.ac.il